

תשובה

כיצד זכה ר' רפאל לישועה גדולה אף שהיה מאד רחוק מהרפואה הנכספת... היה זה לפני תקופה קצרה, כאשר יהודי תושב שיקאגו, הר"ר רפאל נפתלי משה בן רחל הי"ו, חלה בנגיף המתפשט בכל רחבי תבל. הוא קיווה וייחל לעבור את המחלה בשלום, אולם לא כך קרה. למרבה הצער, עד מהרה החלו מערכות גופו ללקות בזו אחר זו, הוא הובהל לאשפוז בבית החולים כשמצבו הולך ומידרדר.

אולם דבר לא עזר. מצבו הרפואי הלך והחמיר, מערכות גופו החלו לקרוס. הרופאים נאלצו לחברו למכשיר ה'אקמו' המפורסם, שתפקידו לחקות ולעשות את פעילות הריאות והלב, כאשר אינם מתפקדים כראוי. מיד עם חיבורו למכשיר הבהירו הרופאים, כי מדובר בתקווה קלושה יחסית, שכן המכשיר אינו יכול להחליף את פעולת הלב והריאות לאורך זמן...

חלפו שלושה שבועות, ודבר לא השתנה. רבים אמרו למענו תהלים והתפללו לרפואתו, אולם נראה היה כי שערי רחמים ורפואה סגורים ומסוגרים. ככל שחלף הזמן מאז חובר למכשיר ה'אקמו', הבהירו הרופאים חזור והבהר כי הסיכויים להשיבו לחיים בריאים כמקדם פוחתים והולכים, עם כל יום שחולף בו הלב והריאות אינם מתפקדים - קשה להאמין שישובו לפעול אי פעם...

ידידיו וחבריו בקהילה החליטו להיכנס לעובי הקורה, לעשות משהו דרמטי, מהפך של ממש, למען חברם הנתון על ערש דווי. הם הכריזו כי כל בני הקהילה נקראים לחזק ולהתחזק באמירת ברכת 'אשר יצר' בכוונה, מתוך תקווה שההתחזקות בברכה זו - שנתקנה על בריאות מערכות הגוף, תסייע לחברם.

היה זה ביום חמישי בערב. עוד באותו ערב פורסמה הודעה מסודרת מטעם הקהילה, כי למען החבר הנתון בצרה יתכנסו כל בני הקהילה יחדיו להתחזק באמירת ברכת 'אשר יצר'. הם קבעו שיעור מיוחד שיתקיים במוצאי שבת, שיעור שיעסוק בברכת 'אשר יצר' והלכותיה, וכולם נקראים להשתתף בו, איש בל יעדר.

ויהי ממחרת, ביום ששי, שעות ספורות לפני כניסת השבת, בהפתעה גמורה התקבלה הבשורה המרגשת מפי הרופאים, כי החולה - שכבר נחשב כנוטה לעבור לעולם שכולו טוב - פקח את עיניו. ממש כך. הבשורה הלהיבה את בני הקהילה וחיזקה אותם, ובמוצאי שבת התכנסו כולם לשיעור המיוחד, למדו על ברכת 'אשר יצר' וכוונתה, והתחזקו בצוותא לברכה מתוך הכתב, בכוונה וכהלכה.

עם סיום השיעור - הגיעה בשורה נוספת, מרגשת מקודמתה. הלב והריאות חזרו לפעול טיפין טיפין, והרופאים הורידו את תפקוד מכונת ה'אקמו' ממאה אחוזים ל-85 אחוזי תפקוד, כאשר את 15% האחוז החסרים ימלאו הריאות והלב, האיברים שכמעט התייאשו מהם. כבר ביום המחרת המשיכה מגמת השיפור, ולא ארכו הימים עד שהחולה נותק ממכשיר ה'אקמו', החל להבריא, והוא ממשיך ומתחזק לקראת חזרה לשגרה מלאה!

על הנס הפלאי הזה, שמענו ממגיד המישרים הרה"ג רבי שמעון שפיצער שליט"א, שתיאר את דבר הסיפור שעשה לו כנפיים בקהילה היהודית בשיקאגו, כאשר כבר בימים אלה, החולה אשר הרופאים נואשו מחייו - שב לתפקד כחבר מן המניין בקהילה, הולך ומבריא כבמעשה ניסים.

וללמדנו בא: אחת הדרכים להשלים למניין מאה ברכות, הינה ברכת 'אשר יצר'. זו ברכה יקרה מפז, הנאמרת כמה וכמה פעמים ביום, וטומנת בחובה אוצר יקר מפז של הודאה לה' על חסדיו בהענקת בריאות איתנה, וקיום מערכות הגוף באופן בריא וטוב. כמה חבל למלמל ברכה כה יקרה תוך כדי ניגוב ידיים, אגב הליכה חזרה למקום בו היינו, ללא כוונה והתרגשות...

מנגד, כמה כדאי לאמץ את הברכה הזו, להבינה היטב, להתבונן במערכות הגוף המשוכללות אשר בורא עולם העניק לנו - ולהודות לו עליהן מכל הלב. ברכת 'אשר יצר' היא גם 'ביטוח בריאות' ייחודי, כפי שחושף בעל ה'סדר היום' בספרו, הבטחה מרגשת ודרמטית: 'מי שיכוון בברכת אשר יצר - לא יחלה כל ימיו ולא יצטרך לרופא כל ימיו!'

לא יאומן כי יסופר: ברכה אחת, הנאמרת כמה פעמים ביום כמעט כבדרך אגב, יש בה את היכולת להעניק לנו ביטוח בריאות אמיתי ואיתן, כזה שמאפשר לנו לשכוח מי קופת החולים שלנו, מי רופא המשפחה שלנו, ומהו בית המרקחת הקרוב לביתנו. ההתחזקות באמירת ברכת 'אשר יצר', לברכה כראוי, מתוך הכתב, בכוונה עילאית - לא רק שפותחת את שערי השפע בהשלימה למאה ברכות, אלא אף מעניקה הגנה בריאותית איכותית וחזקה!

הבה נתחזק בברכת 'אשר יצר', נברכה בכוונה, מתוך הכתב, תוך ריכוז והתבוננות במה שאנחנו מברכים ומודים, כמה גדול הנס ועד היכן מגעת עוצמת מערכות הגוף המשוכללות שבורא עולם העניק לנו. וככל שנתחזק בברכת 'אשר יצר' כהלכה, כך

לעילוי נשמת
הרב אלטר אהרן יצחק
הרשקוביץ זצ"ל
י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוך לשבת
200 ₪ בלבד
בנק דיסקונט סניף 56
חשבוץ 215973
ע"ש: SHCH office
אסמכתא למייל:
Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, נתניה,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

נזכה לרגעי חיבור נעלים עם אבא שבשמים בעיצומו של כל יום שגרת, להגנה בריאותית איכותית וטובה, וגם נפתח לעצמנו את שערי השפע - כי הברכה היא המפתח לכל השפע האלוהי!

נציגי קידוש השם

הרב שמואל רבינוביץ' שליט"א

רובה של פרשת "האזינו" היא שירה העוסקת בקשר שבין הבורא לבני ישראל לאורך הדורות.

מסע על כנפי הנשר

מטבע הדברים, השירה נוגעת גם בתקופות זוהר שבהם העם הולכים בדרכי האלוקים והוא קרוב אליהם, וגם בזמנים קשים בהם העם סוטים מהדרך והבורא מתרחק מהם.

בתחילת השירה מתואר ערש לידת הקשר הייחודי, כאשר האלוקים שם עינו על עם ישראל, בפסוקים הבאים: נמצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן (-) אלוקים מצא את עם ישראל במדבר, במקום שממה ויללת בעלי חיים), יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, (-הגן עליהם סביב, נתן להם את התורה ושמר עליהם כעל בבת עינו). כינשר יעיר קניזו על גוזליו ירחף, יפרוש כנפיו יקחהו יסאהו על אברתו. (דברים לב, יא).

חכמינו מפרשים את חלקו השני של 'משל הנשר': כל העופות נושאים את גוזליהם במעופם באמצעות רגליהם, כדי להגן עליהם מפני הנשר שמתעופף בדרך כלל גבוה יותר. הנשר, לעומתם, אינו חושש מעופות אחרים אלא רק מחיציהם של בני האדם, לכן הוא נושא את גוזליו על כנפיו, כאומר: מוטב ייכנס החץ בי ולא בבני. כך גם הקדוש ברוך הוא, כאשר רדפו המצרים אחרי בני ישראל ליד ים סוף וזרקו עליהם חיצים ואבנים, מיד נעמדו מלאך האלוקים ועמוד הענן בין המצרים לבני ישראל כדי לספוג את חיצו המצרים.

דרשה זו של חכמינו אמנם מרגשת, אך ממבט ראשון נראה שהמשל אינו דומה לנמשל. אין ספק שהנשר עושה מעשה מעורר התפעלות כאשר הוא בוחר שייכנסו החיצים בו ולא בצאצאיו, אך האם העמדת עמוד הענן של אלוקים דומה לזה? האם יש כאן איזו הקרבה של אלוקים בכך שפגעו חיצים בעמוד הענן, הרי החיצים אפילו לא נגעו בו, וודאי לא כאבו לו או מסכנים ח"ו אותו?

נראה, שגם סיפור חיצו המצרים ועמוד הענן הוא אלגוריה להנהגת האלוקים עם בני ישראל במהלך הדורות. כאשר בחר ה' בעם היהודי להפיץ את בשורת המונותאיזם בעולם, הוא בעצם 'שם את שמו' עליהם. הוא יצר קשר בלתי ניתן לניתוק בין שמו וכבודו שלו, לבין שמם וכבודם של היהודים. מסיבה זו כאשר שטמו עמי העולם את עם ישראל ורצו להשמיץ ולהמאס אותו, הם עשו זאת לא פעם על ידי ניאוף וגידוף האמונה באלוקים שהיהדות נתפשה כ'נציגותו' בעולם. מעשה זה של כריכת שם האלוקים בעבותות עם שמם של בני ישראל, מבטא הבעת אמון כבירה של ה' בבניו, ומזכירה במידה רבה את סיפורו של הנשר שמעדיף את פגיעת החץ בו מאשר בבניו. יחד עם תחושת ההתפעלות וההתרגשות שלנו מהבעת האמון הזו, עלינו להרגיש גם את כובד האחריות המוטלת על כתפינו כאשר אנו נתפשים בעיני רבים כנציגי האלוקים' עלי אדמות.

אנו נמצאים בתקופה של קרבה גדולה לאלוקים: בין ימי הרחמים והסליחות של ראש השנה ויום

הכיפורים לימי השמחה של חג הסוכות ושמחת תורה. בימים אלו במיוחד, עלינו להיות גאים ומאושרים בכך ששמו של הבורא נקשר בנו - בניו, ויחד עם זאת לעשות כל מאמץ להצדיק את האמון הנפלא הזה שניתן בנו. חובתנו וזכותנו להיות נציגים ראויים שמקדשים את שם ה' בעולם וגורמים לכל עמי הארץ להעריך ולהוקיר את שמם וכבודם של הבורא ושל עמו.

תשתית הבריאה

הרב יהודה רובן שליט"א

החינוך של היום מלמד את הילד, כבר מגיל רך, לא לוותר, אלא לעמוד בתוקף על זכויותיו. בגיל מבוגר יותר למד אדם בהתמדה רבה מה רבו זכויותיו; כמה מגיע לו מהזולת, מהרשויות השונות, מהחברה וכו'. בכל פינה שנפנה פוגשים אנו את תרבות "המגיע לי" במיטבה. למובטל מגיעים דמי אבטלה, לעולה חדש מגיעות זכויות דיו, לפלוני שהשתחרר מהצבא מגיע שהמדינה תדאג לרווחתו, אלמוני שפרש לגימלאות בטוח כי מגיע לו שהרשויות השונות יקיימוהו בכבוד. חלילה, אין עינינו צרה בכל אלו, ולבטח מגיעים לאנשים מסויימים הטבות מסויימות, אלא שכל זה אינו מצדיק את האוירה הסובבת אותנו והמחנכת את האדם לחוש בתחושה הנצחית של "מגיע לי".

במקום להחזיר לתודעת האדם מה הן זכויותיו, במקום להשקיע מחשבות אודות הגנה על זכויות הפרט, מצווים אנו להשיב אל לבנו את דברי דוד המלך (תהלים קט"ז, י"ב): "מה אשיב לה' כל תגמולהי עלי". במערכת המידות הבונות את האישיות תופסת מקום מרכזי מידת 'הכרת הטוב'. היא מהווה מפתח ראשי לבנין עולמו הרוחני הפנימי של האדם, הן במישור יחסיו עם הבריות והן במסגרת עבודת הבורא שלו.

התכונה הבסיסית של הכרת הטובה, אינה פרט שולי באישיות האדם, אלא כלל גדול במבנה אישיותו ומרכיב עיקרי בכל תהלוכותיו. כך הם פני הדברים גם בצד ההפוך. הנגוע בחיידקי כפיות טובה, אישיותו הינה שלילית מיסודה, וחותר מידה זו מודגש בכל פינה מחייו.

עולמנו נוצר על ידי הבורא באופן שבתשתיתו מונחים החד והעזרה ההדדית. נאמר בתהלים: "עולם חסד ייבנה" (פ"ט, ג'). בכל צעד מחייו נעזר האדם על ידי המון בני אדם, שבמישרין או בעקיפין תורמים לרווחתו ולנוחותו. חישוב קל מגלה רשימה ארוכה של אנשים שצריכים לעמוד כדי שנוכל להנות מפרוסת לחם. ברשימה זו מופיעים החקלאים, המשווקים, האופים, האורזים, המחסנאים, המובילים ועוד. למעשה לא רק אלו.

האנשים שהוזכרו ברשימה זקוקים למכונות שונות, ואם כן יש להוסיף לרשימתנו גם את יצרני אותן מכונות, את מפעיליהן, את המתחזקים ומתקנים אותן, את ספקי חומרי הגלם והדלק. על אלו צריך להוסיף את כל האנשים שלימדו והדריכו את החקלאים, האופים, המשווקים, המכונאים, הנהגים, כדי שהללו יהיו בקיאים באומנותם. כך מתארכת הרשימה מאד, וכל זאת כאשר מדובר רק בפת לחם. מובן שהתמונה דומה כאשר מדובר בבגד. עכשיו צא וחשוב לכמה פריטים נזקק אדם במשך ימי חייו, ותמצא שרשימת האנשים המסייעים בידו, ושאלמלא הם חייו לא היו חיים, היא אינסופית.

אילו היה האדם בעל נפש היה חייב להכיר טובה לכל אותם רבבות ואלפים, שאף כי זוהי פרנסתם ומלאכתם, מכל מקום הם אלו המקילים והמנעימים לו את חייו. נקודת המוצא של שלימות עבודת האלוקים היא מידת הכרת הטובה על החסד ועל החיים שהוענקו לנו ממרום.

זכות קיום העם היהודי

הרב משה גרילק שליט"א

האם יש לעם ישראל זכות קיום? שאלת שונאי ישראל היא. מדוע נעלה אותה בכלל על דל שפתותינו? וכי במה שונה עמנו מכל עם אחר? ובכל זאת, דנה בה פרשת השבוע. ולא עוד, כי אם משמיעה בנדון דברים חמורים, שאין דומה לחריפותם בשום מקום.

היה זה לאחר פרידתו העצובה של משה מן העם. והנה, מצווה האלוקים לספר לבני ישראל, כי יודע הוא, כיצד יתנהגו אחר מותו – ברבות הימים. הוא דורש ממנו לפרט בפניהם במילים בהירות וקודרות את התרחשויות העתיד. הוא מבקשו, שיוסיף לתיאור גם את התוצאות הקשות, המתבקשות ממעשיהם. עליו להרצות את הדברים באוזניהם, בלי להסתיר דבר. לספר, בנאמנות מוחלטת לעובדות, בלא החלקה ובלא טיוח.

אם הזדעזע משהו מבני ישראל למשמע החזות הקשה – אין אנו יודעים. אולם, בן דורנו, אם עובדות היסוד של עמו ידועות לו, בוודאי יעמוד משתאה, מיוסר ונטול הבנה, מול פרשה זו, הפותחת במילים הדרמטיות הבאות: "ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלוקי נכר הארץ... ועזבני והפר בריתי... "וחרה אפי בו... ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות. "ואמר ביום ההוא הלא על אין אלקי בקרבי מצאוני רעות האלה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא..." (דברים לא, טו-יח).

בנקודה זו נעשה אתנחתא קצרה. נעצור ונתבונן בתמונת הדברים ונסכמה. במבט לאחור, מנקודת התצפית של דורנו, זו תמונה מדהימה. קודם כל, משום שפסוקי הפרשה התרחשו במציאות. הם הלמו, כנאמר, בעם ישראל. העם שאכן מרד, הפר את הברית וזנח את קיום המצוות. עם ישראל, אכן, נענש, בהתאם לחוק "החטא ועונשו" המקראי. נענש, כפי שלא נענש עם מעולם, המלים הנוראות "והיה לאכול" ו"מצאוהו רעות רבות", פורטו במשך הדורות, לפוגרומים, למדורות האינוקוויזיציה, לנשחטים במסעי צלב, לאין ספור נגישות, מכל סוג, עד לאושוויץ.

פרט נוסף: האסונות וייסורי התופת – במיוחד בעת שואת דורנו – הצמיחו בלב רבים מבני עמנו את מסקנת הכפירה באלוקי ישראל. עוצמת השואה, חריגתה מעבר לכל הנתפס בהגיון האנושי, גרמה לדור שלם לפקפק בקיומה של השגחה אלוקית, שכן, כיצד יכולה היתה זו לצפות במעשים הנוראים הללו בלי להתערב? אך, שימו לב! גם את הפרט הזה סיפר להם משה בצו האלוקים. נחזור על הפסוק: "ויאמר ביום ההוא: הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (שם, יז).

"ועפ"ז יוכיחו ישראל – אחר שמצאו אותם צרות ואין משגיח עליהם – שאין אלוקים שופטים בארץ... ויוכיחו מזה שאין השגחה" (פירוש המלבי"ם על הפסוק).

אכן, דווקא משום כך נכתבו הדברים בספר התורה. למען ידעו הדורות הסובלים, שגם הכפירה באלוקים, בעת הצרות הגדולות, נחזתה מראש. למען יבינו, שעצם תיאור המצב, אלפי שנים בטרם בוא הטרגדיה, נוטל את העוקץ מחריפות הכפירה עצמה. המודיע מראש על השתלשלות המאורעות ואימיהם, מכריז בעצם הודעה זו, שהוא עצמו קיים, וכשהתעלמותו מן המתרחש אינה אלא – הסתרת פנים ("ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" – שם, יח). הסתרת פנים, שכדי להבין אפס קציה, זקוקים אנו למשנה פילוסופיית שלימה. בכל הנאמר לעיל, לא הגענו להבנת השגחה. אולם, זו הפרשה, המלווה אותנו מאז, מגלה לנו מבעד למסך הייסורים את הוודאות המוחלטת של קיומה של ההשגחה, ושלקורה אותנו יש משמעות, תכלית ומטרה.

על כן, ההודעה מראש הינה כדי להבטיח, שהמסר יובן ויעבר כראוי לדורות יבואו, כנאמר בסיום התיאור המחריד: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל... למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" (שם, יט).

כלומר, אולי אם יקראו שירה זו, אפשר – אם ילמדוה ויהגו בה, תחריד אותם התמונה, שצוירה לעיל, והם ידאגו לכך, שלא יתדרדר מוסרו של העם אלי חרבן וגלות. אולי? ואם לא – תבוא נא פרשת השירה ותעיד!

שירה' – זו היא שירת האזינו.

שירה, הקורעת בפני ההיגיון האנושי צוהר אל החידה העמוקה, אל המסתורין של הקיום היהודי, ואל מעמדו המיוחד של עם ישראל בקרב עמי תבל. בשבעים חרוזיו מעניק הוא פשר לייעודו ולסבלו, בחינה הסטוריוסופית של עברו, תשובות למר גורלו, בצמוד להפחת תקווה בעתיד טוב – באחרית הימים.

וכאן, בשירה זו, נקבע, שאין לעם ישראל זכות קיום עצמית. שני פסוקים משרים "בשורה" זו. שני פסוקים קשים לקריאה, קשים עוד יותר להבנה, וכמעט בלתי אפשריים להשגה לאחר ההבנה. והנה הם לפניכם: "אמרתי אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם". - "לולי כעס אויב – אגור, פן ינכרו צרימו פן יאמרו ידנו רמה ולא ה' פעל כל זאת" (שם לב, כו-כז).

פסוקים אלו בשירת "האזינו", מופיעים אחרי תיאור דרכו של עם ישראל בעולם. תיאור, הבוחן ובודק את התנהגותו לאור התפקיד האלוקי, שמיעד לו המקרא. בעטיו של תפקיד זה, שאותו אין הוא ממלא כיאות – נאמרו הפסוקים האיומים הללו. מנקודת מבטה של ההשגחה האלוקית, אומרים פסוקים אלו, שאכזבת האלוקים מעמו היא כה עמוקה, עד שחלילה אבדה לו זכות קיומו.

כך, ניסח את הדברים הפרשן הדגול, רבי עובדיה ספורנו והיה לפה לפרשנות כולה: "אמרתי אפאיהם: אמרתי אשאר איזה פאה מהם, והמותר – אכלה כמו שאעשה באחרית הימים. אחרי שלא השגתי שלימותם, לא במתן תורה ולא בארץ ישראל ולא בגלות, באומרו: "כי בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה... בשרידים אשר ה' קורא".

אלו דברים מחרידים, שדורנו חש אותם על בשרו. לפי דברי התורה הללו, כאמור, לכאורה פגה זכותו העצמית של עם ישראל. ואם כן, במה אפשר לתלות את שרידותו המופלאה של עמנו, שנותר בחיים למרות הכל?

לא יאמן! הפסוק תולה שרידות זו ברשעותם של שונאינו. "פן יאמרו ידנו רמה ולא ה' פעל כל זאת",

אומר הפסוק. פירושו הוא, שאויבינו יראו בהצלחתם להשמיד, חלילה, את ישראל, הוכחה לצדקת דרכם שלהם, לאי אמינותה של התורה, לחוסר תוקפו של המוסר היהודי, ולביטול ערכה של תעודת אלוקי ישראל באנושות. בזאת אין האלוקים חפץ. משום כך, יקרה הנס, ואויבי ישראל לא יוכלו לו לעם ישראל, ולעולם לא יפיקו את זממם. זאת, למרות שהעם היהודי ראוי לעונש זה. זו גישת התורה. איתה עלינו לחיות. אף כי יודעים אנו, שרוח הסוד מרחפת עליה, הרי טמון בה משהו מן ההסבר לאי הנורמליות שביחסי עם ישראל – אומות העולם.

דור תהפוכות

הרב ישראל קעניג שליט"א

ברגעים האחרונים לפני שנפרד משה מבני ישראל, הוא מעיד בהם את השמים והארץ שיאזינו וישמעו לדברי תוכחתו לישראל.

התוכחה מתארת מצב שבו עם ישראל לא יודע לעמוד בניסיון העושר וחוטא מרוב טובה, ואז הקב"ה כועס עליהם ומחליט "אסתירה פני מהם, אראה מה אחריתם. כי דור תהפוכות המה, בנים לא אמון במ".

רש"י מבאר כפשוטו: "אראה מה אחריתם - מה תעלה בסופם". ובעברית מדוברת: נראה אותם מסתדרים בלי סייעתא דשמיא.

אלא שהמשכו של הפסוק "כי דור תהפוכות המה, בנים לא אמון במ", נראה לא כל כך שייך לתחילתו.

אל הגאון רבי פנחס הורוביץ, בעל ה"הפלאה", הגיעה אישה להתלונן על בעלה. "בעלי", כך טענה האישה באוזני הרב, "מפזר מרכושו יותר מדי לצדקה. אני מפחדת שנגיע למצב שכל העושר אובד ונזדקק בעצמנו לעזרת הבריות".

עוד האישה מדברת ואל החדר נכנס עני נסער. "רבי, הושיעה!", זעק העני במר לבו, "כפי שאפשר לראות עלי - אין בידי פרוטה לפורטה. אני מנסה להתפרנס כה וכה אך המזל אינו מאיר לי פנים. יש לי אח עשיר מאוד, אלא שפניותי אליו חוזרות ריקם שוב ושוב. הוא אינו מוכן לסייע לי אפילו כדי הוצאות מינימליות למחיה לבני משפחתי העטופים ברעב".

בעל ה"הפלאה" ביקש מהשמש לזמן אליו את שני העשירים. כאשר הגיעו השניים, ביקש רבי פנחס הורוביץ לדעת האם יש אמת בטענות ששמע. שני העשירים הודו במיוחס להם.

"שמא תוכלו להסביר לי מה טעם אתם נוהגים כך?". העשיר הנדיב - שלא היה לו במה להתבייש - פתח ראשון: "כתוב 'כי לא ידע האדם את עתו', ובשעת פטירתו של האדם אין הוא לוקח איתו מאומה לעולם העליון, כי אם את מעשי הצדקה והחסד שהוא עושה בעולם הזה. אינני מפזר את ממוני סתם כך, אלא שאני משקיע בעולם הבא של עצמי. אינני יכול לדעת מתי יבוא יום פקודתי, לפיכך בכל יום מתנהג אני כאילו זהו יומי האחרון".

ניד ראש מצד הרב הורה לעשיר הכילי להסביר גם הוא את סירובו לתמוך באחיו העני. "כתוב 'כי לא ידע האדם את עתו'", ציטט הקמצן טיעון "מקורי", "ייתכן שהקב"ה יעניק לי שנות חיים רבות וארוכות, ולעת זקנותי כבר לא אוכל להתעסק במסחר, אבל עדיין אזדקק לממון, לפיכך שומר אני על כספי לשנים מאוחרות יותר, כדי שלא אזדקק לבריות".

"הפלא ופלא", קרא בעל ה"הפלאה" לשמע התשובות. "שני יהודים שכל אחד מתנהג בצורה הפוכה לחלוטין מזולתו, ושניהם מצטטים את אותו פסוק ואותה סיבה למעשיהם.

"הריני מאחל לכם", סיים הרב, "שה' ישמור כל אחד מכם ממה שהוא מפחד. הנדיב שמפחד שימות מהר - יעניק לו ה' אריכות ימים ושנים ויוכל לעשות מצוות לרוב. ואילו חברו שמפחד מאריכות ימים ושנים שמא לא יהיה בידו להתפרנס אז, יעזור לו ה' שלא יגיע לידי ניסיון..."

לפי מעשה זה, מבאר הגאון רבי שמואל ערנפלד, ה"חתן סופר", את הסמיכות בין שני חלקי הפסוק בפרשתנו: כאשר הקב"ה רואה שיהודים חוטאים הוא מודיע "אסתירה פני מהם", כדי שכאשר יהיה צר להם יבינו שעליהם להתעורר בתשובה - "אראה מה אחריתם", כאשר יהודי זוכר את יום המיתה, שהוא סופו של האדם, הרי עליו לשפר את מעשיו. אולם למרבה הצער "כי דור תהפוכות המה", יש כאלה שהופכים את היוצרות. במקום להתעורר כשהם זוכרים את יום המיתה, הרי הם משתמשים בזיכרון זה למלא את תאוות לבם.

אחד ההסברים מדוע נתנו חז"ל שלוש עצות למי שמתקשה לגבור על יצרו: יקרא קריאת שמע, יעסוק בתורה ויזכור לו יום המיתה - הוא משום שאם ייזכר האדם רק ביום המיתה, הוא עלול להחליט שעדיף לנצל כל רגע לתאוות. "כי חיים רק פעם אחת"...

כדי להסיק מסקנות נכונות ממה שרואים, מוכרחים לעסוק בתורה ולהתמלא ביראת שמים.

ולפעמים כל מה שצריך הוא רק לשאול את השאלה או לקרוא את התשובה - הפוך...

**בימים אלו
מתקיימת התרמה
לעלון 'האמונה'
לשנת תשפ"ב**

**עלות העלון לשבת
הינה 200 ₪ בלבד**

ניתן לפנות לתרומות ולהקדשות למייל
shuly3910@gmail.com

ניתן להעביר
לחשבון 61135,
בנק דיסקונט, סניף 056
ע"ש SHCH office

ניתן לפנות לטלפון
058.329.0739

ישר כח!
שתזכו לשנה טובה, חג שמח
שפע ברכה והצלחה בכל העניינים,
אמן כן יהי רצון!